

Rapport

(RA)2305/9
19 juli 2022

Evolutie van de prijzen in de maand juli 2022 van de
individuele producten op de kleinhandelsmarkt ten
opzichte van de groothandelsprijzen

Artikel 23, § 2, tweede lid, 2° van de elektriciteitswet en
artikel 15/14, § 2, tweede lid, 2° van de gaswet

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN IN JULI 2022.....	3
2. OVERZICHT VAN HET PRODUCTAANBOD	4
3. EVOLUTIE OP DE GROOTHANDELSMARKTEN OP BASIS VAN EEN AANTAL VAAK GEBRUIKTE INDEXERINGS-PARAMETERS.....	9
4. EVOLUTIE OP DE KLEINHANDELSMARKT EN VAN DE PRIJZEN VAN DE INDIVIDUELE PRODUCTEN 11	
5. CONCLUSIE.....	13

INLEIDING

Naar aanleiding van de begrotingsgesprekken heeft de regering een heel pakket aan beslissingen genomen in verband met energie. Eén van de beslissingen betreft de CREG aan en wordt in de begrotingsnotificatie van oktober 2021 als volgt omschreven:

“Gezien de volatiliteit van de markt en om het vertrouwen van alle consumenten te vrijwaren voeren we een verhoogd toezicht in en nemen we maatregelen om de transparantie te vergroten. Daartoe vraagt de regering de verhoogde waakzaamheid van de bevoegde instanties, waaronder bijvoorbeeld de CREG, de Economische Inspectie van de FOD Economie en de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA).

Daartoe zal de CREG als aanvulling op haar wettelijke opdrachten de taak krijgen om maandelijks een rapport te publiceren over de evolutie van de prijzen van individuele producten op de kleinhandelsmarkt t.o.v. de groothandelsprijzen. Leveranciers zijn verplicht om de CREG daartoe alle nodige informatie ter beschikking te stellen.”

Dit rapport geeft een overzicht van het huidige aanbod op de elektriciteits- en aardgasmarkt en de evolutie van de energiecomponent van de individuele producten voor huishoudens. Het zal binnen de context en de pertinentie van de toegenomen volatiliteit van de energiemarkten worden opgemaakt en hoofdzakelijk bestaan uit volgende onderdelen:

- belangrijkste vaststellingen van de maand;
- overzicht van het productaanbod;
- evolutie op de groothandelsmarkten op basis van een aantal vaak gebruikte indexeringsparameters;
- evolutie op de kleinhandelsmarkt en van de prijzen van de individuele producten.

1. BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN IN JULI 2022

Het prijsniveau in juli 2022 ligt voor variabele producten op maandbasis en de zeer zeldzame vaste producten hoger dan in de vorige maand juni 2022. Producten op kwartaalbasis dalen licht of blijven ongewijzigd. Dit laatste kan hoofdzakelijk worden verklaard door het feit dat de vorige referentieperiode voor kwartaalindexeringen (Q1 2022), met het begin van de oorlog in Oekraïne, hogere noteringen op de groothandelsmarkten tot gevolg had dan de noteringen in het tweede kwartaal van 2022. Door deze evoluties blijft ook in juli 2022 het algemene prijsniveau zeer hoog met als belangrijkste oorzaak de bijna structurele onzekerheid op de internationale energiemarkten. Voor het becijferde effect op de energieprijzen die de consument betaalt, verwijzen we naar onderstaande percentages. Het prijsniveau van de parameters situeert zich tussen € 194/MWh en € 236/MWh voor elektriciteit en tussen € 92/MWh en € 108/MWh voor aardgas. Deze evoluties kunnen we eveneens vaststellen bij zowel de vaste als de variabele elektriciteits- en aardgasproducten op de kleinhandelsmarkt. Bij de individuele producten zien we geen sterk afwijkende prijsevoluties ten opzichte van de evoluties op de groothandelsbeurzen en de daaraan gekoppelde indexeringsparameters.

Sinds maart 2022 neemt geen enkele commerciële prijsvergelijker nog vaste producten op in de resultaten. Alleen de regionale regulatoren tonen nog vaste producten van Luminus en TotalEnergies in hun vergelijkingstools, maar eens een consument de website van deze leveranciers raadpleegt, lijkt het zo goed als onmogelijk om als nieuwe klant een contract voor een vast product aan te gaan. Maand na maand zien klanten met een contract met vaste prijzen hun contract zijn einddatum bereiken, dus

hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer het aandeel van contracten met een vaste prijs afneemt, voor het eerst sinds lang gedaald tot zo'n 60 %, zolang er geen nieuwe contracten met een vaste prijs meer op de markt worden aangeboden.

Sinds enkele maanden is er voor het eerst een merkbaar en ogenschijnlijk structureel verschil in de prijszetting gebaseerd op TTF-noteringen enerzijds en ZTP-noteringen anderzijds. Op het moment van de redactie van deze nota bedraagt de spread zo'n € 22,50/MWh, wat voor een gemiddeld huishouden toch al snel een verschil van € 350 à € 400 per jaar zou betekenen in het voordeel van ZTP-genoteerde producten. Indien deze evolutie zich bevestigt, zou de *switch* van een product gerelateerd aan TTF-noteringen naar een product met ZTP-noteringen een goede zaak voor de consument kunnen betekenen.

Ten opzichte van juni 2022 evolueren de energieprijzen voor het actieve aanbod in juli 2022 gemiddeld als volgt:

- elektriciteit variabel: + 9 %
- elektriciteit vast: + 3 %
- aardgas variabel: + 8 %
- aardgas vast: + 27 %
- algemene tendens prijsevoluties:
 - maandelijks geïndexeerde *spot* producten
 - elektriciteit: ↗
 - aardgas: ↗
 - kwartaal geïndexeerde *spot* producten
 - elektriciteit: =↘
 - aardgas: =↘
 - maandelijks geïndexeerde *forward* producten
 - elektriciteit: ↗
 - aardgas: ↗
 - kwartaal geïndexeerde *forward* producten
 - elektriciteit: =↘
 - aardgas: =↘
 - vaste producten:
 - elektriciteit: ↗
 - aardgas: ↗↗

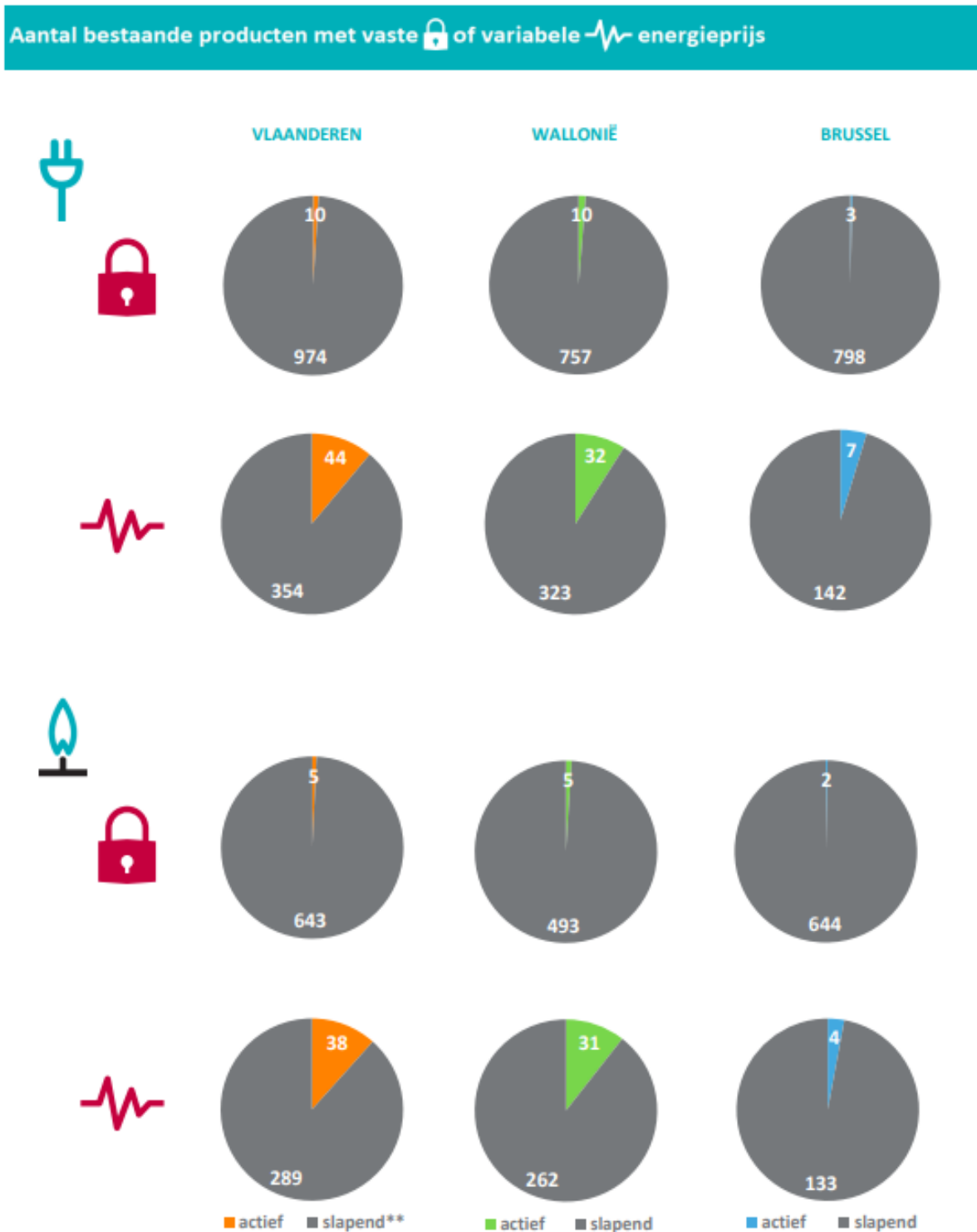
2. OVERZICHT VAN HET PRODUCTAANBOD

Onderstaande figuur 1 geeft per regio het actief aanbod en de slapende¹ versies van bestaande producten, een opsplitsing van dat aanbod naar producten met een vaste dan wel een variabele

¹ ** slapende producten: verschijnen niet in de resultaten van de prijsvergelijkers, wel opgenomen in de CREG Scan

energieprijs en tot slot het aantal actieve leveranciers en de energieprijs² van het goedkoopste versus het duurste aanbod in juli 2022.

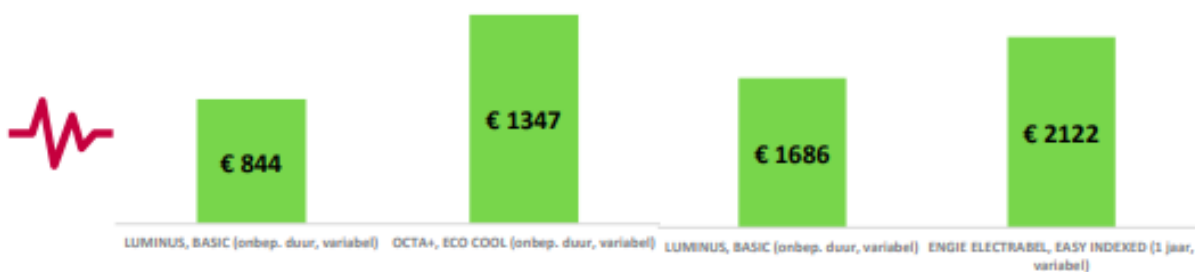
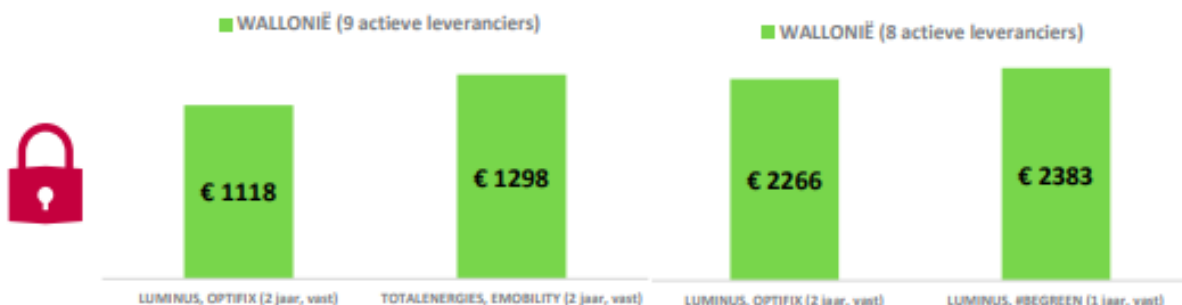
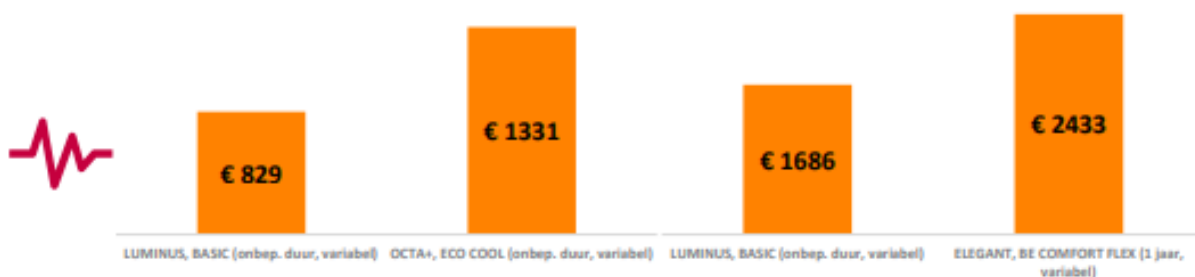
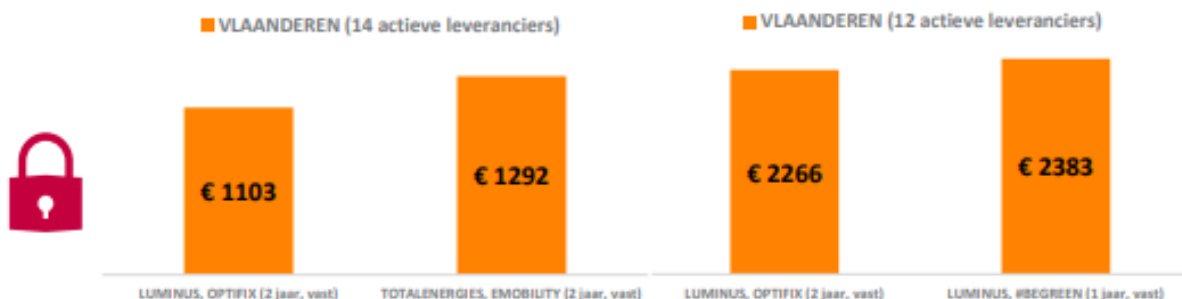
Figuur 1: Overzicht bestaande vaste en variabele producten met duurste en goedkoopste prijzen van het huidige aanbod

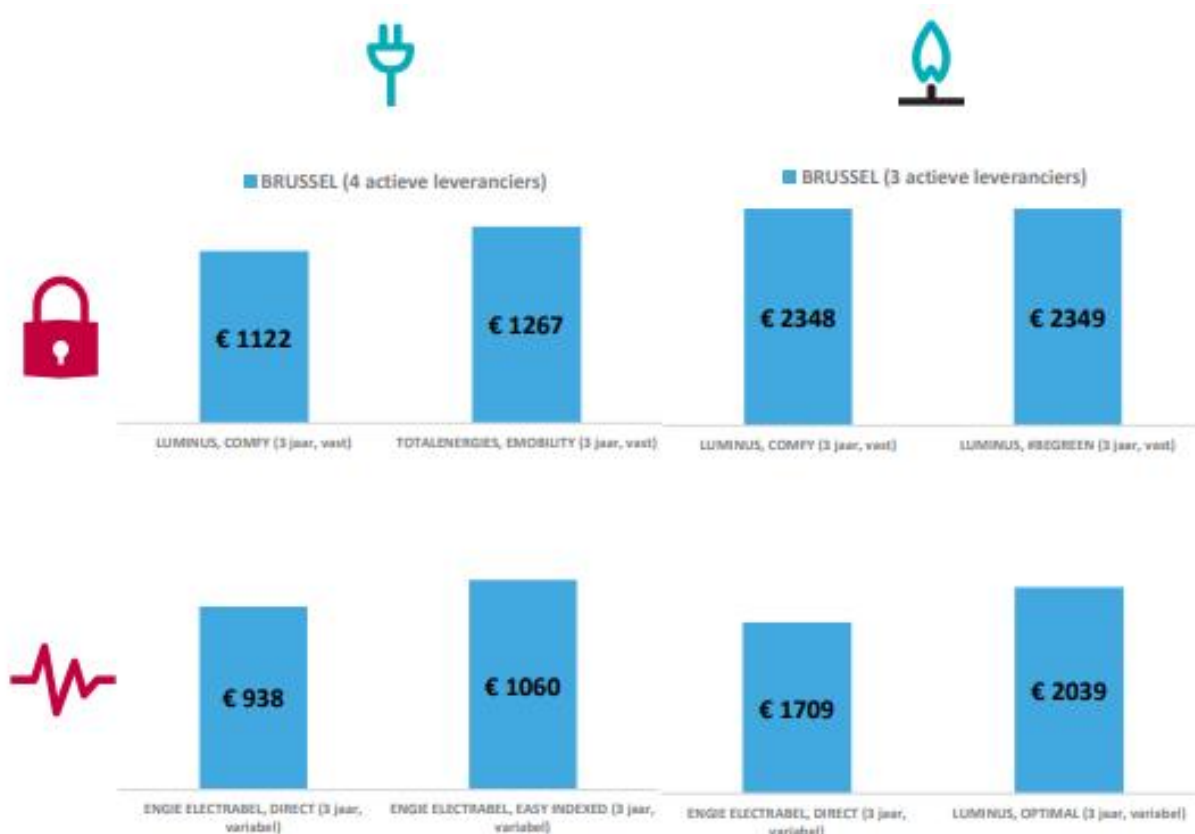

** slapende producten: verschijnen niet in de resultaten van de prijsvergelijkers, wel opgenomen in de CREG Scan

² profiel elektriciteit: 3.500kWh, exclusief btw, heffingen, distributie en transport, profiel aardgas: 17.000kWh, exclusief btw, heffingen, distributie en transport

Goedkoopste & duurste aanbod (€/jaar*)

Bron : analyse CREG

Ten opzichte van de vorige maand zien we dat het aanbod aan variabele producten zo goed als stabiel blijft, met één uitzondering. Octa+, dat sinds enkele maanden slechts één variabel elektriciteits- en aardgasproduct op de markt had, biedt vanaf juli acht nieuwe variabele elektriciteits- en aardgasproducten aan.

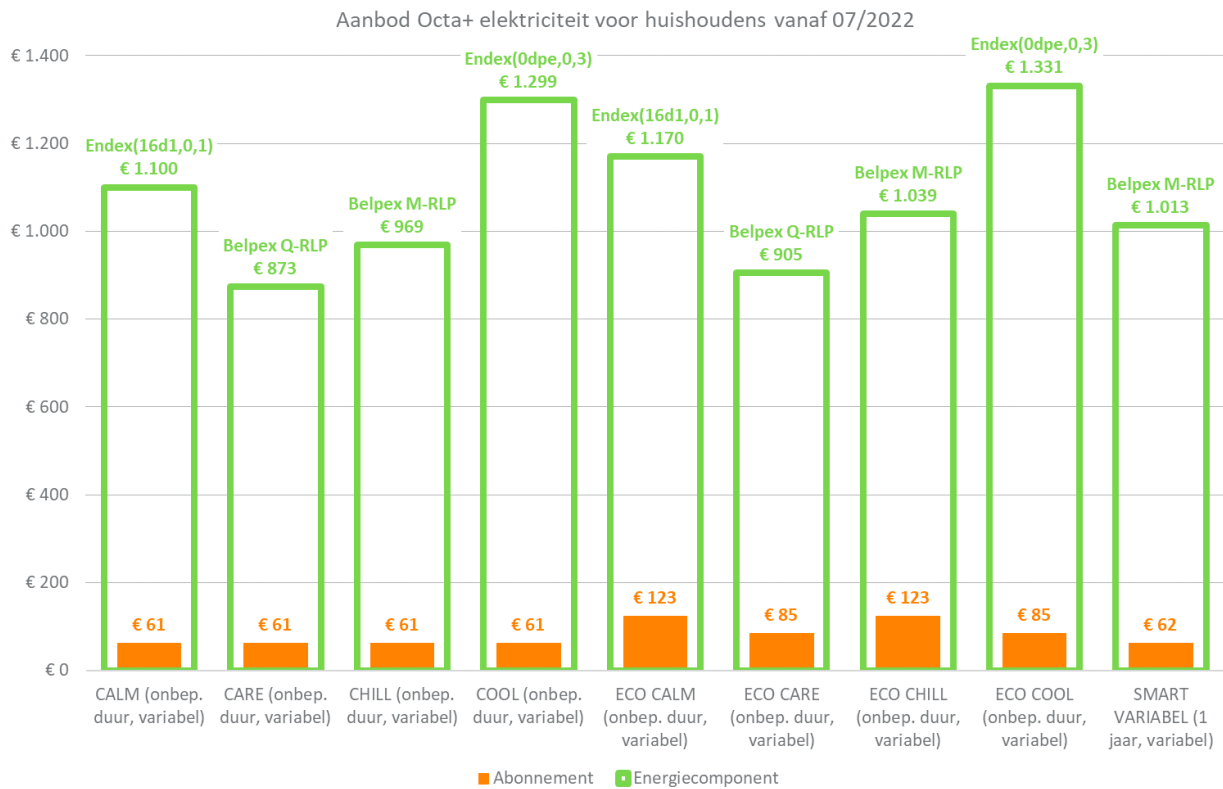
Onderstaande figuren geven voor elektriciteit en aardgas het aanbod van Octa+ vanaf juli 2022 met vermelding van de productnaam, de looptijd en de gebruikte indexeringsparameter. De bedragen³ betreffen de energiecomponent op jaarbasis met een aparte vermelding van het abonnement.

Het product Smart Variabel is een bestaand product, alle andere producten vormen het nieuwe aanbod. Het nieuwe aanbod betreft telkens contracten van onbepaalde duur, met zowel *forward* als *spot*, maand- en kwartaal geïndexeerde parameters. De grote diversiteit aan indexeringsparameters vereenvoudigt de keuze voor de consument uiteraard niet. We verwijzen hiervoor naar voorgaande versies van dit rapport⁴.

³ Zie voetnoot 2

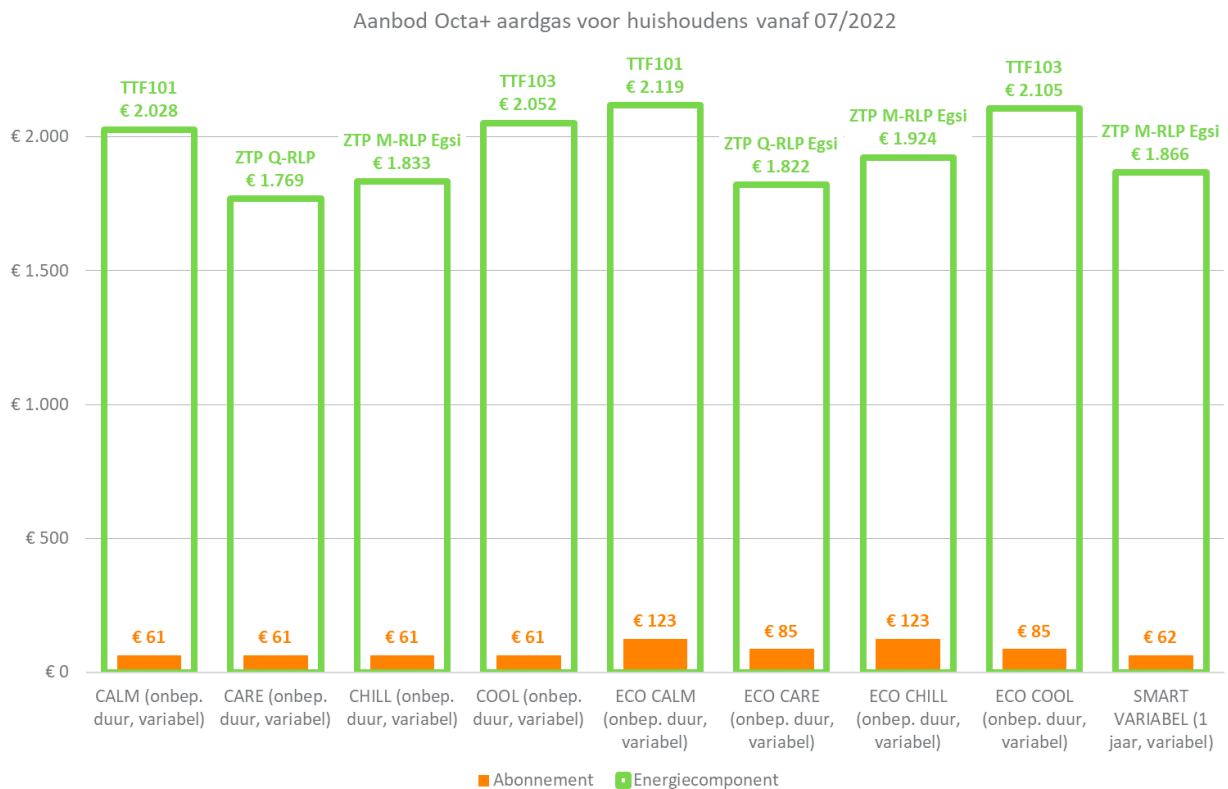
⁴ <https://www.creg.be/nl/publicaties/verslag-ra2305/6>

Figuur 2: Elektriciteit – aanbod Octa+ vanaf 07/2022

Bron : analyse CREG

Figuur 3: Aardgas – aanbod Octa+ vanaf 07/2022

Bron : analyse CREG

Het aantal producten met vaste prijzen blijft ook deze maand op een historisch laag niveau, TotalEnergies (voor zij die beschikken over een elektrische/hybride wagen) en Luminus zijn nog de enige leveranciers die dit type van producten aanbieden.

Tot slot zien we in juli 2022 volgende evoluties van het aandeel van de energiecomponent in de jaarfactuur van een huishouden:

- in Vlaanderen stijgt het aandeel van 58 % naar 62 % voor elektriciteit en van 83 % naar 84 % voor aardgas (dit bedroeg respectievelijk 19 % en 37 % in juli 2020 en 31 % en 59 % in juli 2021);
- in Wallonië stijgt het aandeel van 56 % naar 59 % voor elektriciteit en van 76 % naar 77 % voor aardgas (dit bedroeg respectievelijk 19 % en 27 % in juli 2020 en 30 % en 49 % in juli 2021);
- in Brussel stijgt het aandeel van 59 % naar 63 % voor elektriciteit en van 81 % naar 82 % voor aardgas (dit bedroeg respectievelijk 22 % en 33 % in juli 2020 en 34 % en 56 % in juli 2021).

3. EVOLUTIE OP DE GROOTHANDELSMARKTEN OP BASIS VAN EEN AANTAL VAAK GEBRUIKTE INDEXERINGS-PARAMETERS

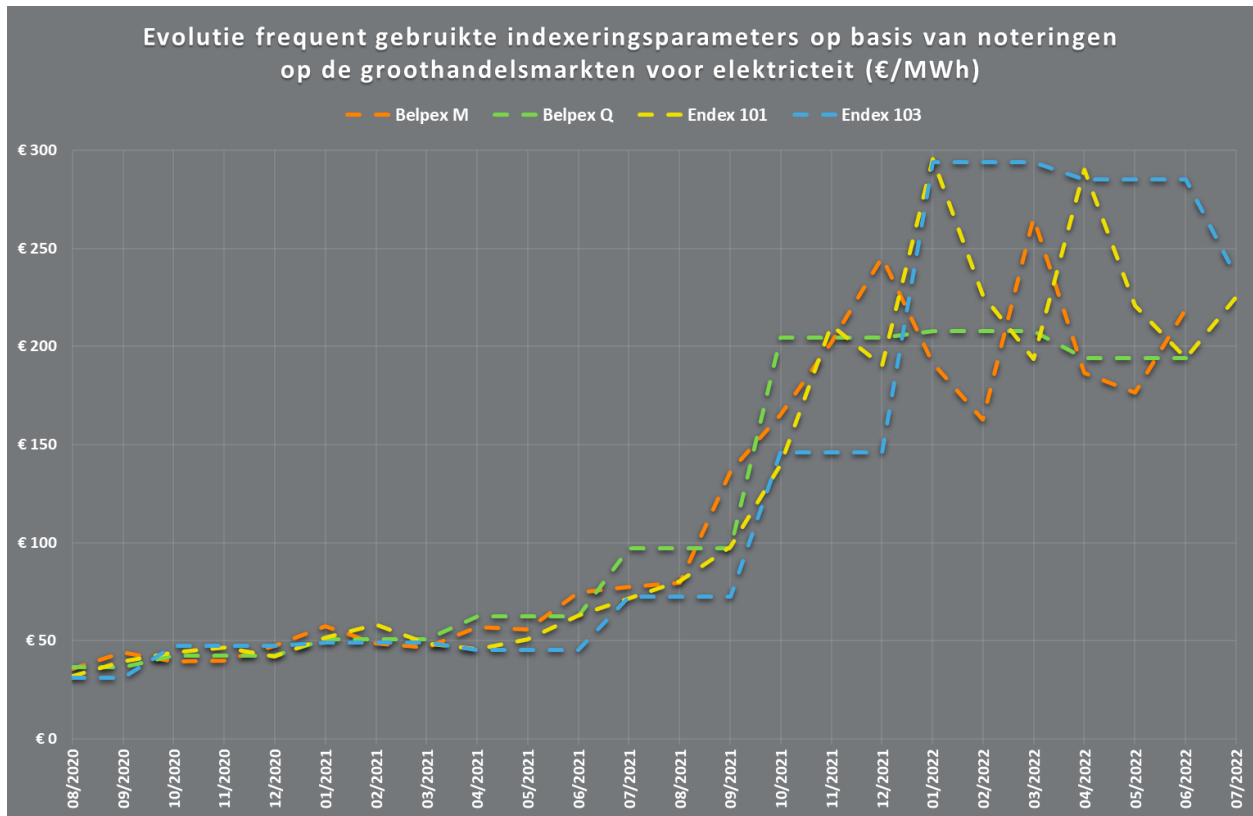
Onderstaande figuren geven voor elektriciteit en aardgas een aantal indexeringsparameters weer en hun evolutie in de voorbije 12 maanden. De waarden van de individuele parameters, uitgedrukt in €/MWh, zijn rechtstreeks gelinkt met de noteringen op de achterliggende groothandelsmarkten en geven dus een duidelijk beeld van de evolutie op deze groothandelsmarkten.

De waarden van deze parameters worden gebruikt in de indexeringsformules van de individuele producten met variabele prijzen en tonen ons ook de rechtstreekse link tussen de prijsevoluties op de retailmarkten en de groothandelsmarkten.

Elektriciteit

- Belpex_M Spot parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *Day Ahead Belpex Baseload* prijzen van de maand van levering
- Belpex_Q Spot parameter, geïndexeerd op kwartaal basis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *Day Ahead Belpex Baseload* prijzen van het kwartaal van levering
- Endex₁₀₁ Forward parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen *Belgian Power Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering
- Endex₁₀₃ Forward parameter, geïndexeerd op kwartaalbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen *Belgian Power Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

Figuur 4. Evolutie frequent gebruikte indexeringsparameters op basis van noteringen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit (€/MWh)

Bron : analyse CREG

Aardgas

$ZTPDA_{M-RLP}$ *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead* ZTP prijzen van de maand van levering, RLP⁵ geprofileerd

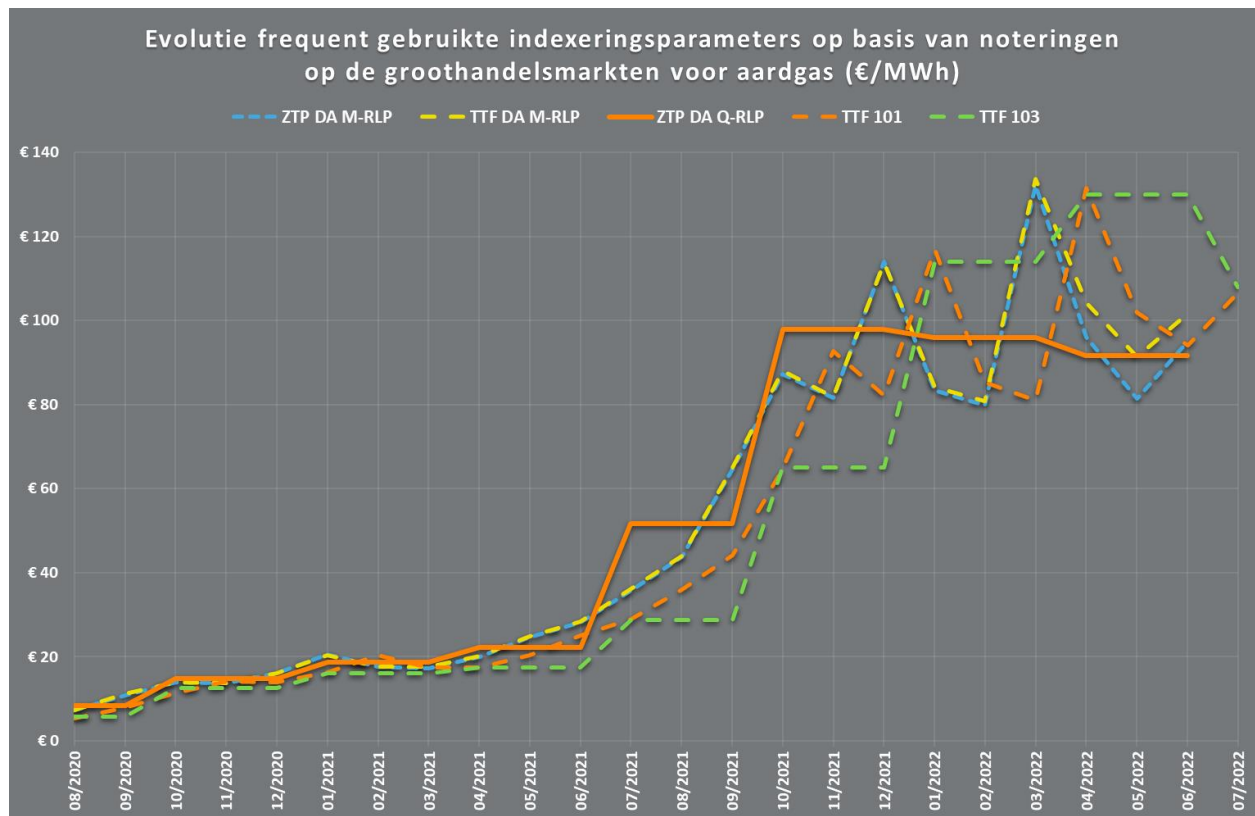
$TTFDA_{M-RLP}$ *spot* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de dagelijkse *day ahead* TTF prijzen van de maand van levering, RLP geprofileerd

TTF_{101} *forward* parameter, geïndexeerd op maandbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen TTF *Gas Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan de maand van levering

TTF_{103} *forward* parameter, geïndexeerd op kwartaalbasis: rekenkundig gemiddelde van de slotnoteringen TTF *Gas Base Load Futures* van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering

⁵ <http://www.synergriid.be/index.cfm?PageID=16896#R>

Figuur 5. Evolutie frequent gebruikte indexeringsparameters op basis van noteringen op de groothandelsmarkten voor aardgas (€/MWh)

Bron : analyse CREG

4. EVOLUTIE OP DE KLEINHANDELSMARKT EN VAN DE PRIJZEN VAN DE INDIVIDUELE PRODUCTEN

De CREG analyseert maandelijks de prijzen van de individuele producten. Zowel voor producten met een vaste prijs als voor variabele producten is er een link met de evoluties op de groothandelsmarkten.

Specifiek voor producten met variabele prijzen stellen we vast dat alle producten gebruik maken van indexeringsparameters gebaseerd op noteringen op de groothandelsbeurzen voor elektriciteit of aardgas. Ook wat de andere elementen van de indexeringsformules betreft (coëfficiënten, *mark up*) stellen we deze maand geen abnormale wijzigingen vast.

Aanbod op de Belgische aardgasmarkt voor huishoudens gebaseerd op TTF- en ZTP(ZIG/HUB)-noteringen

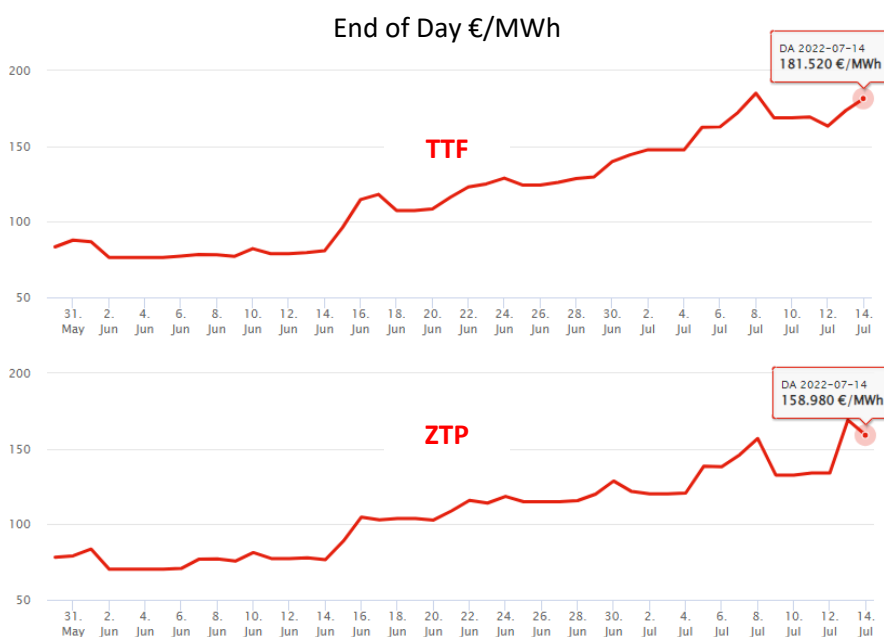
TTF is altijd dé referentie geweest wat betreft de handel en de daaraan gekoppelde prijszetting op de aardgasmarkt. ZTP kan in die context als het kleine broertje worden beschouwd. Recente ontwikkelingen op geopolitiek vlak zorgen ervoor dat de huidige situatie er aanzienlijk anders uitziet. De 'klassieke' gasstromen van Oost naar West moeten meer en meer plaats ruimen voor handels- en fysieke stromen in de omgekeerde richting. Hoe structureel deze evolutie is, zal de toekomst uitwijzen maar het lijkt er niet op dat de huidige situatie snel zal veranderen. Een grote vraag naar niet-Russisch aardgas (Bijv. in Duitsland, waar investeringen voor LNG-terminals, waardoor aardgas rechtstreeks via één van hun havens kan worden gehaald, nog wel enkele jaren in beslag zullen nemen) en prijzen die op Europees niveau worden bepaald, bevestigen dit alleen maar.

De toegenomen fysieke afstand tussen aanvoerpunt en leveringspunt van de molecule met een toename van het aantal te passeren *entry/exit* punten en vooral een nooit geziene congestie op die *entry/exit* punten (voor het eerst in de geschiedenis worden daardoor *auction* premies gerealiseerd) vormen zowat de voornaamste oorzaken waarom we sinds begin april 2022 een discrepantie vaststellen op het vlak van prijszetting tussen TTF- en ZTP-verhandelde aardgasvolumes. Daar waar in het verleden beide platformen vrij gelijke en analoge prijsevoluties kenden, zien we de jongste maanden dat het prijsniveau van het kleine broertje (ZTP) voordeliger uitkomt voor de Belgische consument dan de TTF-gerelateerde prijzen. Bij de vraag of de Belgische consument er nu baat bij heeft om te switchen naar producten gebaseerd op ZTP-noteringen, formuleren we een aantal belangrijke aandachtspunten:

- Hoe groot wordt de *spread* en hoe lang zal hij duren? De lente en de zomer vormen een periode met (zeer) laag gasverbruik, samen goed voor slechts zo'n 19 % van de energiecomponent op jaarbasis. Het is dus absoluut noodzakelijk dat de situatie zich bevestigt in de komende herfst- en winterperiode (81 % van de jaarfactuur) opdat de consument er optimaal van zou kunnen profiteren. In dat opzicht lijkt het einde van de zomer een goed moment om een eventuele switch te overwegen.
- Naast de indexeringsparameter spelen ook de andere elementen van de indexeringsformule (*mark up*, marge op de indexeringsparameter en het abonnement) een belangrijke rol. Indien de *spread* tussen ZTP en TTF voldoende groot blijft, is dit minder van belang, maar in alle andere gevallen moet de consument hiermee rekening houden bij het nemen van een beslissing.
- Een eventueel verschil tussen TTF en ZTP kan door de leverancier, al dan niet intentioneel, (deels) gecompenseerd worden door een aanpassing van één of meerdere van voormelde elementen van de indexeringsformule.

Op het moment van de redactie van deze nota bedraagt de *spread* zo'n € 22,50/MWh (zie figuur 6), wat voor een gemiddeld huishouden toch al snel een verschil van € 350 à € 400 per jaar zou betekenen in het voordeel van ZTP-genoteerde producten. Indien deze evolutie zich bevestigt, zou de *switch* van een product gerelateerd aan TTF-noteringen naar een product met ZTP-noteringen een goede zaak voor de consument kunnen betekenen.

Figuur 6. *Day ahead* noteringen TTF versus ZTP op Pownertex

Bron : <https://www.pownertex.com/spot-market-data>

5. CONCLUSIE

Het prijsniveau in juli 2022 ligt voor variabele producten op maandbasis en de zeer zeldzame vaste producten hoger dan in de vorige maand juni 2022. Producten op kwartaalbasis dalen licht of blijven ongewijzigd. Dit laatste kan hoofdzakelijk worden verklaard door het feit dat de vorige referentieperiode voor kwartaalindexeringen, met het begin van de oorlog in Oekraïne, hogere noteringen op de groothandelsmarkten tot gevolg had dan de noteringen in het tweede kwartaal van 2022. Door deze evoluties blijft ook in juli 2022 het algemene prijsniveau zeer hoog met als belangrijkste oorzaak de bijna structurele onzekerheid op de internationale energiemarkten. Het prijsniveau van de parameters situeert zich tussen € 194/MWh en € 236/MWh voor elektriciteit en tussen € 92/MWh en € 108/MWh voor aardgas. Deze evoluties kunnen we eveneens vaststellen bij zowel de vaste als de variabele elektriciteits- en aardgasproducten op de kleinhandelsmarkt. Bij de individuele producten zien we geen sterk afwijkende prijsevoluties ten opzichte van de evoluties op de groothandelsbeurzen en de daaraan gekoppelde indexeringsparameters.

Sinds maart 2022 neemt geen enkele commerciële prijsvergelijker nog vaste producten op in de resultaten. Alleen de regionale regulatoren tonen nog vaste producten van Luminus en TotalEnergies in hun vergelijkingstools, maar eens een consument de website van deze leveranciers raadpleegt, lijkt het zo goed als onmogelijk om als nieuwe klant een contract voor een vast product aan te gaan. Maand na maand zien klanten met een contract met vaste prijzen hun contract zijn einddatum bereiken, dus hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer het aandeel van contracten met een vaste prijs afneemt, voor het eerst sinds lang gedaald tot zo'n 60 %, zolang er geen nieuwe contracten met een vaste prijs meer op de markt worden aangeboden.

Sinds enkele maanden is er voor het eerst een merkbaar en ogenschijnlijk structureel verschil in de prijszetting gebaseerd op TTF-noteringen enerzijds en ZTP-noteringen anderzijds. Bij de vraag of de Belgische consument er nu baat bij heeft om te switchen naar producten gebaseerd op ZTP-noteringen, formuleren we een aantal belangrijke aandachtspunten:

- Hoe groot wordt de *spread* en hoe lang zal hij duren?
- Naast de indexeringsparameter spelen ook de andere elementen van de indexeringsformule (*mark up*, marge op de indexeringsparameter en het abonnement) een belangrijke rol.
- Een eventueel verschil tussen TTF en ZTP kan door de leverancier, al dan niet intentioneel, (deels) gecompenseerd worden door een aanpassing van één of meerdere van voormelde elementen van de indexeringsformule.

Op het moment van de redactie van deze nota bedraagt de spread zo'n € 22,50/MWh, wat voor een gemiddeld huishouden toch al snel een verschil van € 350 à € 400 per jaar zou betekenen in het voordeel van ZTP-genoteerde producten. Indien deze evolutie zich bevestigt, zou de *switch* van een product gerelateerd aan TTF-noteringen naar een product met ZTP-noteringen een goede zaak voor de consument kunnen betekenen.

De consument kan een CREG Scan⁶ doen om te zien waar zijn huidige contract zich situeert tussen het goedkoopste en het duurste aanbod op de markt en vervolgens, indien hij beslist om van product te veranderen, een prijsvergelijker met het label⁷ van de CREG te raadplegen. Deze twee IT-tools vereenvoudigen het zoek- en vergelijkwerk voor de consument aanzienlijk omdat ze ook aspecten als ZTP-TTF enz. integreren.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité

⁶ <https://www.creg.be/nl/cregscan#/>

⁷ <https://www.creg.be/nl/consumenten/prijzen-en-tarieven/creg-scan-zit-uw-energiecontract-nog-goed/websites-van-online>